

ingediend op **1581** (2022-2023) – Nr. 1
14 februari 2023 (2022-2023)

Voorstel van resolutie

van Klaas Sloomans, Jan Laeremans, Bart Claes,
Wim Verheyden, Carmen Ryheul en Chris Janssens

tot wijziging van de wet van 15 juni 1935
op het gebruik der talen in gerechtszaken,
zodat zware verkeersovertreders niet langer
aan een snelle bestraffing kunnen ontkomen
door een taalwijziging van de procedure
aan te vragen

TOELICHTING

In het Vlaamse regeerakkoord is de ambitie opgenomen om tegen 2050 het aantal verkeersdoden te reduceren tot nul. Ondertussen is die doelstelling nog ver verwijderd. Er wordt zelfs opnieuw een toename van het aantal verkeersslachtoffers vastgesteld. In 2021 vielen er 310 doden bij verkeersongevallen in het Vlaamse Gewest. Daarnaast waren er in 2021 2204 zwaargewonde verkeersslachtoffers op de Vlaamse wegen. In het regeerakkoord wordt voor de verwezenlijking van de beoogde vermindering van het aantal verkeersslachtoffers ook verwezen naar het belang van handhaving en de noodzaak dat zware overtreeders niet aan vervolging ontsnappen.

Ook in het verkeersveiligheidsplan Vlaanderen 2021-2025 wordt het belang van handhaving benadrukt: "Handhaving blijft het sluitstuk van het verkeersveiligheidsbeleid. Een sterke en efficiënte handhavingsketen is een basisvoorwaarde voor een kwalitatief handhavingsbeleid. Een goed overleg en degelijke afstemming met de verschillende handhavingspartners is hierbij cruciaal."

Zware verkeersovertreders worden in principe zo snel mogelijk gedagvaard omdat ze een reëel gevaar vormen voor de verkeersveiligheid. Het is dan ook van groot belang dat een rechter zo snel mogelijk het rijbewijs van een wegpiraat kan intrekken of een andere maatregel kan opleggen opdat de overtreder zich niet opnieuw in het verkeer kan begeven. Er kan echter steeds vaker worden vastgesteld dat hardleerse wegpiraten misbruik maken van de taalwetgeving in rechtszaken om hun straf uit te stellen.

Hoewel het Europees Hof voor de Rechten van de Mens oordeelde dat de inschakeling van een tolk volstaat om de verstaanbaarheid van het proces voor de beklaagde te garanderen, proberen heel wat wegpiraten hun rechtszaak op de lange baan te schuiven en hun straf uit te stellen door een taalwijziging aan te vragen. De wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken verplicht de rechter een dergelijke taalwijziging toe te staan, waarbij hij geen uitspraak meer mag doen. Artikel 23 van die wet bepaalt immers:

"De beklaagde die alleen Nederlands kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt kan, wanneer hij terechtstaat voor een politierechtbank of een correctionele rechtbank waarvan de taal van rechtspleging het Frans of het Duits is, vragen dat de rechtspleging in het Nederlands geschiedt.

De beklaagde die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt kan, wanneer hij terechtstaat voor een politierechtbank of een correctionele rechtbank waarvan de taal van rechtspleging het Nederlands is, vragen dat de rechtspleging in het Frans geschiedt.

De beklaagde die alleen Duits kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt kan, wanneer hij terechtstaat voor een politierechtbank of een correctionele rechtbank waarvan de taal van rechtspleging het Nederlands of het Frans is, vragen dat de rechtspleging in het Duits geschiedt.

In de gevallen bedoeld in de leden 1 tot 3, gelast de rechtbank de verwijzing naar het dichtstbij gelegen gerecht van dezelfde rang, waarvan de taal van rechtspleging de taal is die door de beklaagde is gevraagd. De rechtbank kan evenwel beslissen wegens de omstandigheden van de zaak niet op de aanvraag van de beklaagde te kunnen ingaan.

De beklagde die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt, kan, wanneer hij terechtstaat voor een politierechtbank of een correctionele rechtbank waarvan de taal van rechtspleging het Duits is, vragen dat de rechtspleging in het Frans geschiedt. In dat geval wordt de rechtspleging voor datzelfde gerecht voortgezet in de taal die door de beklagde is gevraagd.”

De rechter is behoudens uitzondering verplicht een dergelijke taalwijziging toe te staan en mag bovendien geen uitspraak meer doen. Het volledige dossier moet in het geval van een taalwijziging vertaald of naar een anderstalige rechtbank doorverwezen worden. Vanzelfsprekend brengt dat naast een hoop extra administratie en vertragingen (de wachttijd kan tot een jaar oplopen) ook extra kosten met zich mee. In bepaalde gevallen leidt het zelfs tot verjaring. Hoewel die taalwijziging zowel in Vlaanderen als in Wallonië kan worden aangevraagd, maken in de praktijk voornamelijk Franstaligen die in het arrondissement Halle-Vilvoorde berecht worden, gebruik van die procedure. Uit cijfers van federaal minister van Justitie Vincent Van Quickenborne blijkt dat het aantal taalwijzigingsverzoeken tussen 2017 en 2021 is verdubbeld in Halle en is verachtvoudigd in Vilvoorde.

In het geval van Halle-Vilvoorde wordt in het merendeel van de dossiers een taalwijziging aangevraagd ondanks de terbeschikkingstelling van een tolk. Niet het minst door de grotere juridische achterstand van de Franstalige rechtbanken blijft een procedure op die manier onnodig lang aanslepen en kan de overtreder zich vaak opnieuw – zonder dat zijn rijbewijs kan worden ingetrokken of hem een andere straf kan worden opgelegd – in het verkeer begeven.

Procureur des Konings Ine Van Wymersch hekelt die problematiek al geruime tijd en pleit voor een aanpassing van de taalwetgeving in rechtszaken: “Beklaagden vragen vaak om voor de Franstalige politierechtbank in Brussel te verschijnen. Bestuurders die een gevaar vormen voor de verkeersveiligheid kunnen daardoor blijven rondrijden. Op elke zitting van de politierechtbank van het arrondissement Halle-Vilvoorde is een tolk Nederlands-Frans aanwezig. Toch vragen Franstalige beklagden regelmatig om voor de Franstalige politierechtbank in Brussel te verschijnen. Dat is wettelijk toegestaan, maar het beperkt de impact die wij als parket hebben op de verkeersveiligheid. (...). De enige mensen aan wie deze wet extra rechten toekent, dat zijn Franstalige criminelen, en niet de slachtoffers.”

Om de ambitie van nul verkeersdoden tegen 2050 te kunnen realiseren hebben de vier ministers van Mobiliteit in België een interfederaal plan ‘All for zero. Een gedeelde visie over de verkeersveiligheid in België’ (23 november 2021) opgesteld om het beleid van de verschillende bestuursniveaus op elkaar af te stemmen en beter samen te werken. Een van de afspraken in dat verband is dat de controles en de bestraffing effectiever moeten: “Een belangrijke component van een geschikt verkeersveiligheidsbeleid is een effectieve controle van het respecteren van de wegcode en het adequaat bestraffen van verkeersovertreders, in het bijzonder mensen die veelvuldig overtreedingen begaan (recidivisten). Controles hebben als doel om gevaarlijke bestuurders uit het verkeer te halen én om mensen aan te zetten tot veilig gedrag. Sancties moeten voor een gedragsverandering zorgen zodat weggebruikers in de toekomst minder verkeersovertredingen begaan.”

Een van de concrete pistes voor samenwerking in het plan is “het verhogen van de effectiviteit en efficiëntie van de handhaving”. Het is duidelijk dat de huidige taalregeling in rechtszaken de effectiviteit en efficiëntie van de handhaving tegenover zware verkeersovertreders in de weg staat. Het is dan ook wenselijk dat de taalregeling zo snel mogelijk wordt aangepast zodat verkeersovertreders in Vlaanderen niet langer aan een tijdige bestraffing kunnen ontkomen door het aanvragen van een rechtspleging in een andere taal dan het Nederlands.

Klaas SLOOTMANS
Jan LAEREMANS
Bart CLAES
Wim VERHEYDEN
Carmen RYHEUL
Chris JANSSENS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- overwegende dat:
 - 1° steeds meer zware verkeersovertreders misbruik maken van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken om door middel van een taalwijziging te proberen om hun straf uit te stellen of zelfs helemaal te ontlopen;
 - 2° het 'taalshoppen' door gedagvaardden in de praktijk betekent dat bijvoorbeeld bestuurders die een gevaar vormen voor de verkeersveiligheid, langer kunnen blijven rondrijden;
 - 3° de rechter in het geval van een taalwijziging geen uitspraak meer mag doen, waardoor de verkeersovertreder zich zonder gestraft te kunnen worden weer op de weg kan begeven;
 - 4° een taalwijziging extra administratie, vertragingen en kosten met zich meebrengt;
 - 5° de Franstalige rechtbanken nu al te maken hebben met een juridische achterstand;
 - 6° de rechtbanken al een tolk ter beschikking stellen als de beklaagde een andere taal spreekt dan de rechter;
 - 7° de mogelijkheid die op die manier aan wegpiraten geboden wordt om een veroordeling te vertragen en zelfs te ontlopen, haaks staat op de inspanningen die op Vlaams niveau geleverd worden om Vlaanderen verkeersveiliger te maken;
- gelet op:
 - 1° de noodkreet van de procureur des Konings van het parket van Halle-Vilvoorde dat de manier waarop in het rechtsgebied Halle-Vilvoorde recht moet worden gesproken, structureel onwerkbaar is;
 - 2° de verklaring van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat een terbeschikkingstelling van een tolk meer dan voldoende is om de verstaanbaarheid van een rechtszaak voor de beklaagde te garanderen;
 - 3° het feit dat niet-bestrafte wegpiraten een reëel gevaar vormen voor de algemene verkeersveiligheid;
 - 4° de ambitie van de Vlaamse Regering om tegen 2050 het aantal verkeersdoden tot nul terug te dringen;
 - 5° de aangekondigde samenwerking tussen de ministers van Mobiliteit van België om het aantal verkeersdoden tegen 2050 tot nul terug te dringen en de afspraak in dat verband om de effectiviteit en de efficiëntie van de handhaving te verhogen;
 - 6° het aantal verkeersslachtoffers in Vlaanderen dat hoog blijft;
- vraagt aan de Vlaamse Regering om:
 - 1° er bij de Federale Regering op aan te dringen om een wijziging van artikel 23 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken door te voeren opdat Franstaligen die berecht worden voor een verkeersovertreding die ze in Vlaanderen hebben begaan, geen taalwijzigingen meer kunnen aanvragen. Voor Halle-Vilvoorde, dat tot het gerechtelijk arrondissement Brussel behoort, moet die wijziging conform artikel 157bis van de Grondwet worden doorgevoerd bij een wet die wordt aangenomen met een bijzondere meerderheid;

- 2° als de voorgenoemde dialoog geen resultaten oplevert, binnen de termijn van één jaar na de goedkeuring van dit voorstel van resolutie het dossier te agenderen op het Overlegcomité.

Klaas SLOOTMANS
Jan LAEREMANS
Bart CLAES
Wim VERHEYDEN
Carmen RYHEUL
Chris JANSSENS